

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

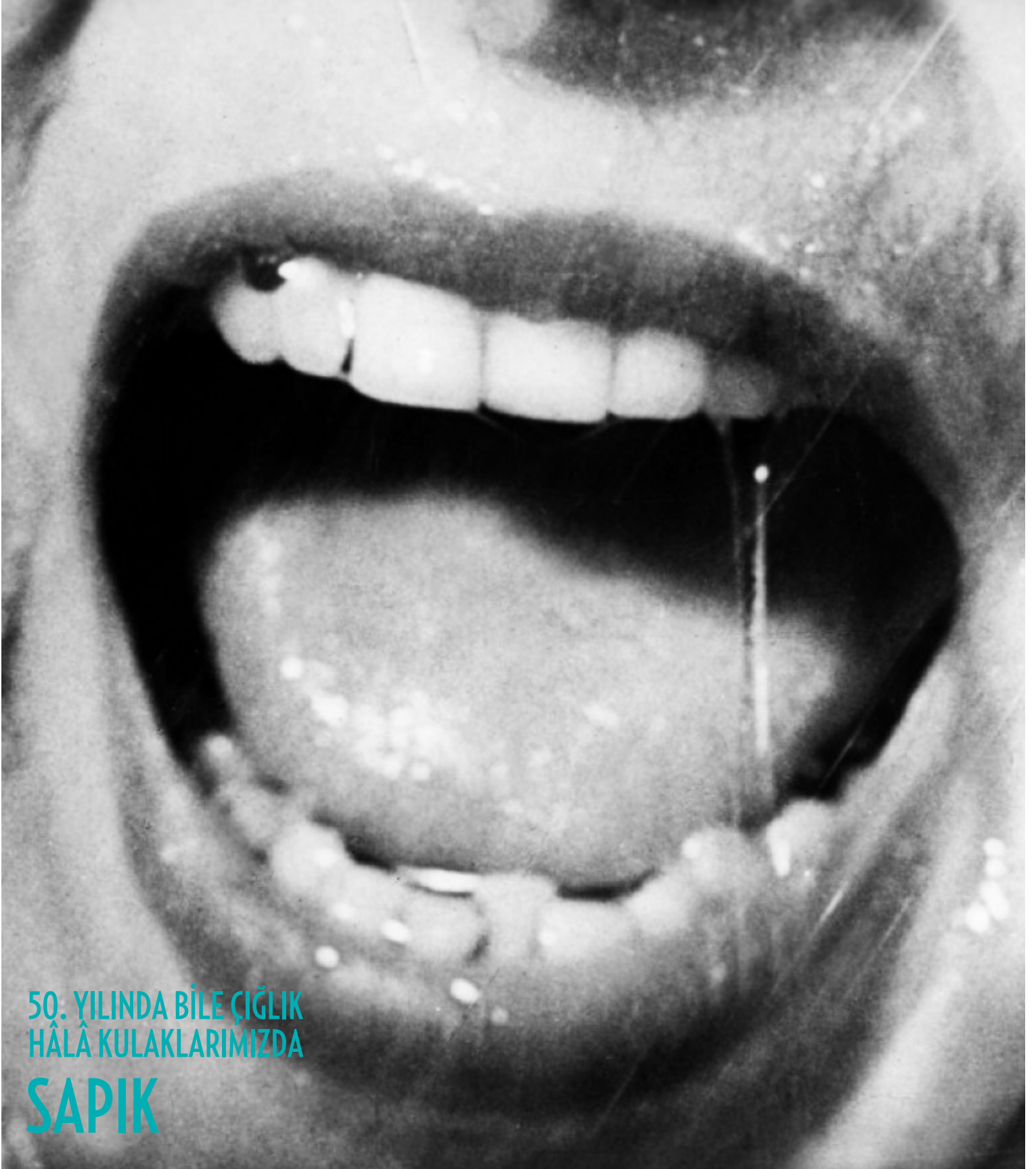
RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

50. YILINDA BİLE ÇIĞLIK
HÂLÂ KULAKLARIMIZDA
SAPIK

MARK WAHLBERG RACHEL WEISZ SUSAN SARANDON STANLEY TUCCI MICHAEL IMPERIOLI SAOIRSE RONAN

YÖNETMEN PETER JACKSON

CENNETİMDEN BAKARKEN THE LOVELY BONES

“GERİLİMLİ
BİR YOLCULUK”
- Rex Reed, NY OBSERVER

ŞİMDİ DVD VCD VE Blu-ray Disc 'DE

tiglon

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

SİZ DE DUŞ PERDESİNİ KAPATAMAYANLARDAN MISINIZ?

BAZI FİLMER KİMİ ANLARIYLA İNSANLIĞIN KOLEKTİF BELLEĞİNE KAZINIR. “SAPIK” (PSYCHO) BU KONUDA adeta mihenk taşıdır. Film gösterime çıktıktan sonra öfkeli bir babanın o sıralar artık ününün zirvesindeki Hitchcock’a yazdığı mektup ve aldığı yanıt az bilinen bir rivayettir. “Kızım 1954 tarihli Fransız filmi ‘Şeytan Ruhlu İnsanlar’ı (Les Diaboliques) izlediğinden beri küvete girip de banyo yapmıyor” der baba mektubunda. “Şimdi ‘Sapık’ta Janet Leigh’in karakterinin doğrandığını gördü ve o günden bu yana duş almayı da reddediyor!” Kendisine dert yanan babaya Hitchcock’un yanıtı ise onun soğuk mizahını kusursuz özetliyor: “Sen de o zaman kuru temizlemeciye gönder!”

İlginçtir, Henri-Georges Clouzot’nun yönettiği “Şeytan Ruhlu İnsanlar”ın romanını da vaktiyle Hitchcock almak ve sinemaya uyarlamak için çok uğraşmış, ne var ki bu bir türlü büyük ustaya kısmet olmamıştı. Anekdottaki babanın kızı ise, “Sapık”tan 15 yıl sonra bir de “Denizin Dışları”ni (Jaws) izlediyse, suyla ilişkisini kökünden kesmiş olabilir. Oysa, aynı tedirginlikler bu filmleri izleyen herkesin hayatına muhakkak sızmıştır. Zaten etkileri biraz da bundan kaynaklanır.

Dağıtmadan gidersek... Bu sayıda konumuz “Sapık”.

Film bu sıralar 50’nci yaşına bastı. Yarım asırdır karşımıza ne zaman seri cinayetler işleyen bir katil çıksa, hakkında bir iki kelam etmeden evvel, sinemadaki atası Norman Bates’i karşımıza alıp incelememek elde değildir. Belki aynı yıl çekilen Michael Powell’ın “Röntgenci”siyle (Peeping Tom) birlikte psikanaliz ve sinema ilişkisinde bir mihenk taşıdır Hitchcock’un şaheseri. Lakin geniş kitlelerin kolektif bilincindeki kudreti akranına göre çok daha etkili olmuştur.

Arka Pencere olarak Hitchcock’a, sinemasına ve dahi şakalarına meftun olduğumuzu biliyorsunuz. Beri yandan, “Sapık” gibi bir filme kilometre taşı muamelesi yapmak kesinlikle Hitchcock’a torpil geçmek değil. Yarım asrı devirmiş bu film onun psikanalizle ilişkisinin salt zirve noktası değil, sinemanın anlatım olanaklarını iyiden iyiye deştirdiği derin bir tez aynı zamanda.

Hakkında nice kitap, makale, tez, deneme, araştırma kaleme alınmış, hatta kare kare birebir Gus Van Sant tarafından renkli olarak yeniden çevrilmiş filme 50’nci yaşında bir de bizim merceğimizden bakın istedik. Siz de belki yeniden izlemek ve değerlendirmek istersiniz diye düşünerek...

Şu noktadan sonra bunu hatırlatmak da galiba boynumuzun borcu: Size en yakın kuru temizlemecinin kartını da bir ara önünden geçerken isteyiverin derseniz! Ne olur ne olmaz! [\[2\]](#)

GİZLİ TEŞKİLAT

(NORTH BY NORTHWEST, 1959)

YAYIN KURULU: CEM ALTINSARAY cemirique@yahoo.com BİLGEHAN ARAS bilgehanaras76@gmail.com KEMAL EKİN AYSEL kemalaysel@gmail.com

BURAK GÖRAL burgoral@yahoo.com MURAT ÖZER cinemozer@gmail.com BURÇİN S. YALÇIN burcycalc@hotmail.com

GÖRSEL YÖNETMEN: BİLGEHAN ARAS **LOGO TASARIM:** ERKUT TERLİKSİZ **HTML UYGULAMA:** BAŞAR UĞUR

KATKIDA BULUNANLAR: TUNCA ARSLAN, OKAN ARPAÇ, DİDEM ÇİMEN, EMEL GÖRAL, FİLİZ ÖRGEN, MÜZEYYEN BEDEL YALÇIN

www.arkapencere.com

6 ÇOK BİLEN ADAM

Haftanın eleştirileri: Gece Ve Gündüz, Büyük Hata.

12 KAPRI YILDIZI

Arka Pencere yazarlarının film değerlendirme yıldızları.
Beş üzerinden, buçuksuz.

14 TRENDEKİ YABANCI

Yeni Sinema Hareketi'nin 'açık mektup'unu
bir de Emir Kusturica'ya okutalım...

16 ÖLÜM KARARI

Sinema alemlerinin en efsane 11 casusunu sizin için seçtik!

20 AŞKTAN DA ÜSTÜN

Dünya Kupası biterken topa Zoltán Fábri girdi: Cehennemde İki Devre.

22 ESRAR PERDESİ

Seri katillerin atası 50 yaşında: Sapık.
Norman ve Marion'a daha yakından bakalım istedik.

28 AİLE OYUNU

DVD eleştirileri: Yağmur Adam,
Zaman Yolcusunun Karısı, Şeytan Karışmış,
Savaş Kralları, Cennetimden Bakarken, Uzaklara Gidelim, Büşra.

34 SAPIK

Film sapıkları için sinemanın incik cıncığı: Jack Goes Boating,
Genç Savaşçılar, Ray Harryhausen, Susan George, Tutku Suçları.

GECE VE GÜNDÜZ

ORJİNAL ADI Knight And Day

YÖNETMEN James Mangold

OYUNCULAR Tom Cruise,

Cameron Diaz, Peter Sarsgaard,
Jordi Mollà, Viola Davis, Paul Dano

YAPIM 2010 ABD

SÜRE 109 dk.

İNGİLİZ SİNEMA DERGİSİ TOTAL FILM'İN GENEL YAYIN YÖNETMENİ AUBREY DAY, "GECE VE GÜNDÜZ"Ü KAPAK YAPTIKLARI TEMMUZ 2010 SAYILARININ "YILDIZ GÜCÜ" BAŞLIKLİ EDITO

yazısında artık kimsenin film yıldızlarını görmek için sinemaya gitmediğini hatırlatmış. Evet, gerçekten de sinemada yıldız sisteminin yokuşaşağı gittiği bir dönemden geçiyoruz. Dahası Day, artık yıldız isimlerin yerini yıldız karakterlerin aldığından söz ediyor: Harry Potter, Frodo Baggins, Tony Stark, Edward Cullen... Film endüstrisi artık yıldızları paketin en görünen yerine, vitrine değil de, daha ziyade o 'ürün'ün kenarına ilıştırıyor. Yıldız oyuncular 'eşantiyon' muamelesi görüyor bir süredir. Onun yerini filmin tanınmış kahramanı ve kahramanın etrafını 'süsleyen' özel efektlerden mürekkep plastik bir dünya almış durumda.

"Gece Ve Gündüz" film endüstrisinde yıldız sisteminin çaptan düştüğü, diyelim 2000'lerde dijital devrimin artık yavaş yavaş dizginleri ele almaya başladığı döneme bir alternatif gibi. İki yıldız ismi vitrine koyacak kadar 'eski usul' (ya da eski kafalı) bir film. Fakat onların bir adım gerisine de hemen kimi dijital numaralar koyacak denli de günümüz sinemasının gerçeklerine sıkı sıkı tutunmuş durumda.

Öte yandan, bu film nezdinde söylersek, bu yeni 'aşı'nın ne derece ilgi gördüğü tartışılır, zira filmin Kuzey Amerika gişesi an itibarıyla 50 milyon dolardı ki, yapımcılarının bu filminden daha büyük bir getiri bekledikleri kesin. Beri yandan ise eleştirmen cephesi de filme daha ihtiyatlı yaklaşmış durumda; haliyle "Gece Ve Gündüz" için gerçek anlamıyla başarıdan söz etmek güç.

Yine de şunu belirtelim: Bir casus filmi olarak çok ciddiye almadan izlerseniz (ki bu aralar çoğu filme böyle yaklaşmak zihinsel açıdan en sağlıklı hamle olur) "Gece Ve Gündüz" en az başroldeki Cameron Diaz'ın geniş gülümsemesi kadar sempatik ve Tom Cruise'un biçimli taranmış saçları kadar da nostaljik. En azından kahramanımız Roy Miller'in (Cruise) karizması James Bond'un ki kadar kasıntı değil...

Ne de kızımız June Havens'in (Diaz) işlevi bir Bond kızından daha aşağı.

Henüz özgün adından başlayarak 'dandik' bir film olacağının sinyallerini veriyor "Gece Ve Gündüz". Ama bazı filmler gücünü de, sempatisini de böylesi bir doğallıktan ve teklifsizlikten alır. Doğrusu, film bu isim mevzuunu bayağı eğlenceli kullanıyor. Sadece kendi ismini değil, June (haziran) Havens'in adını duyduğunuzda tebessüm etmediyseniz bile, kardeşinin adının April (nisan) oluşuna kayıtsız kalmış olamazsınız.

Her şey küçük bir havaalanında yanlışlıkla (!) iki kez çarpışan özel ajan Roy Miller ile sıradan sarışın June Havens'in yollarının tesadüfen kesişmesiyle başlıyor. Roy'dan etkilenen June, aslında binmemesi gereken o uçağa biniyor. Uçakta alışılmış türde bir sohbet anında bir ara tuvalete gidince de Roy'un -hostesinden pilotuna kadar- uçaktaki herkesi hakladığına tanık oluyoruz. Tuvaletten çıkıp manzarayı gördüğü an June'un kafasındaki resim de değişiyor. Tıpkı bizde olduğu gibi... Tom Cruise'un o davetkar ve cazip gülüşü olmasa bu adama ilk elde güvenmek için de bir neden yok açıkçası.

Cruise'un bu film için seçimi hayli ilginç çünkü "Görevimiz Tehlike" (Mission: Impossible) serisindeki Ethan Hunt'in sulandırılmış bir silüeti var karşımızda. John Boorman "Panama Terzisi"nde (The Tailor Of Panama) Pierce Brosnan'ın Bond imajını nasıl tersyüz ediyorduysa, burada da benzer bir şeyi James Mangold, Cruise için yapıyor. Bir süredir Scientology'ydi, antidepresanlardı, düğünüydü, çocuğuydu derken basındaki imajı yerlerde sürünen Cruise, "Tropik Fırtına"daki (Tropic Thunder) kısa ama sahne çalan performansından sonra burada onu komedide de ne kadar özlediğimizi hatırlatıyor. Roy Miller, "Görevimiz Tehlike"nin ajanı Ethan Hunt'ın zıt karakterli haşarı kardeşi gibi. Lakin Hunt'ı karşısına alsa, kimi hal ve tavırlarıyla onun asık suratını bile yumuşatacak bir uçarlık onunkisi.

Diaz ise bir süredir "Kız Kardeşimin

Daha adından
başlayarak 'dandik'
bir film olacağının
sinyallerini veriyor.
Ama bazı filmler
gücünü de,
sempatisini de
böylesi bir doğallıktan
ve teklifsizlikten alır.

James Mangold ilginç adam. Hep filmlerini ait oldukları janrın göze batan bir örneği haline getirmek gibi bir endişesi var. Bu film de o heyecanlı telaştan besleniyor.

Hikayesi" (My Sister's Keeper) ve "Kutu" (The Box) gibi filmlerle ciddileşme emareleri gösteriyordu. "Gece Ve Gündüz" de onun meşhur gülümsemesine en yakışan proje son yıllarda karşımıza çıkan. İşin doğrusu, bunca zaman hiçbirimizi buna alıştırmadığı için, mevzu bahis filmlerde gülüşünden mahrum kalmak, hüznüne tanık olmak hayranlarının yadırgadığı deneyimlerdi. "Gece Ve Gündüz" onu niye sevdiğimizi yeniden hatırlatıyor.

James Mangold hayli ilginç bir adam. Sistemin dışında değil, ama sistemin içindeyken de kendisini aykırı değilse de ayrıksı göstermeyi başarıyor. Hep janr sineması peşinde ve bunları ele alırken değiştirip dönüştürmek gibi bir hevesi yok. Ama öte yandan her birini o janrın göze batan bir örneği haline getirmek gibi bir endişesi var. "Güçlüler Bölgesi" (Cop Land), "Girl,

Interrupted", "Kimlik" (Identity), "Sınırları Aşmak" (Walk The Line) ve "3:10 Yuma" da (3:10 To Yuma) bu endişesini görmemeye imkan yok. "Gece Ve Gündüz" de aynı heyecanlı telaştan besleniyor.

Mangold'un rejisi tüm filmde durumu gayet iyi idare ediyor ve günümüz sinemasının kimi teamüllerinin eski usul yöntemlerle harmanlandığı bir casus öyküsü çıkıyor ortaya. Her tatsız durumda delice bir özgüvenle June'a dönüp "Merak etme, her şey kontrolüm altında" diyen Roy'un iyimserliği size de sirayet ederse, bu filmi sevmemeniz için bir neden yok. [2]

"Benimle... Bensiz... Benimle... Bensiz..." bölümü sanki ne kadar çok tekrar etse o kadar eğlendirecek!

Peter Sarsgaard 'hain ve vicdansız' tipler ile 'saf ve salak' tipler arasında savrulmaktan kurtulup, sıradan tiplere de meyletse...

"Emek"çiler vazgeçmez!
86 yıl bu kuyrukta bekledik.
Yine bekleyeceğiz.

siyad

Sinema Yazarları Derneği

BÜYÜK HATA

DAĞITIMCI FİRMALAR, YAZ AYLARINDA İLLAKİ TEK TÜK EROTİK GERİLİM filmleri sokarlar gösterime. Uzun zamandır ilk kez başkasının senaryosunu çeken Atom Egoyan'ın "Büyük Hata"sı da belli ki bu yazlık erotik film klasmanından vizyonumuza ulaşan bir yapım. Bu film, Egoyan filmleri arasında ne bir "Exotica" ne de "Başka Bir Dünya" (The Sweet Hereafter) elbette. Fakat alelade bir yazlık erotik gerilim de değil. Sürüden ayrılmasını sağlayan erdemleri ve nitelikleri var. Evvela, başkasının senaryosundan çekilmiş de olsa, filmde Egoyan dokunuşunu yakalamak mümkün. Yönetmenin yapıtlarındaki temel mesele sayılabilecek burjuva yabancılaşması, filmin ilk dakikalarında altı çizilerek vurgulanıyor yeniden. Catherine ve David kentli, elit bir çift. Biri jinekolog, biri profesör. Meslekleri, çevreleri, yiyip içtikleri yerler ve evlerinin dekorasyonu, söze dökmeden modern kent burjuvasının vardığı noktayı özetliyor Egoyan. Her şey var bu insanların hayatında ama mutluluk yok. Güvensizlikleri, iç sıkıntıları, suçluluk kompleksleri ve tedirginlikleriyle tam bir Egoyan ailesi yaratılıyor.

Özellikle ailenin annesi Catherine öykünün odağına yerleşiyor. Kocasının kendisini aldattığını düşünüyor. Hatta neredeyse kocasının kendisini aldatmasını istiyor. Yoktan var ettiği paranoyası ile konforlu hayatında eksik olan serüven duygusunu tesis etmek peşinde. Aldatılmayı arzuluyor, bunu bir cinsel fantezi haline getiriyor. Giderek, bulduğu deliller onu tatmin etmeyince, fahişe Chloe'yi kullanarak bizzat delil yaratıyor.

Karakterlerin cinsel açıdan etiketlenişi de dikkat çekici. Catherine ile David'in, arkadaşları Frank ve genç karısıyla çıktıkları yemekte bu vurgulanıyor. Catherine, yemeğe tam bir Hitchcock kadını gibi gidiyor. Döpiyesi, topuz saç ve makyajsız yüzüyle, feminenlikten uzakta betimleniyor. Kendisini bir kadın olarak beğenmeyişi, kocasının da kendisini beğenmediği fantezisini kurmasına yarıyor. O yemekte David'in genç ve güzel karısıyla oluşturduğu tezat,

öykünün akacağı yöne dair donelerden biri. Yemek arasında saçlarını açıp makyaj yapmak üzere girdiği tuvalette Chloe ile tanışması, bir "Dövüş Kulübü" (Fight Club) anı gibi aşırı yorumlanabilir: Chloe, Catherine'in olmak istediği kadın zira. Genç, güzel, libidosunu baskılamayan, yaşadığı cinsel deneyimleri sanki alelade şeylermiş gibi grafik detaylarla bezeyerek sayıp döküveren bir kadın. Catherine, jinekolog olduğu halde hastalarıyla orgazm kavramını konuşmakta sıkıntı çekerken, Chloe'nin iştahlı cinselliği kontra bir değer yaratıyor.

Belki de bu sebeple, Catherine, Chloe ile girdiği tehlikeli oyunu kesmek istemiyor. Chloe'nin erken uyarılarına, "İstersen kocanı takip etmeyeyim" önerisine karşı koyuyor. Catherine'in hayal gücünü aşan bu olaylar, kadına karanlık bir fantezi sunuyor. Kadının hayatının sosyal ve cinsel katmanları parçalanıyor. Chloe'nin oyuncuğu haline geliyor. Sosyal platformda, kocasının kendisini aldatmamasını istiyor. Püriten ahlakıyla, onu cezalandırmayı, suçüstü basmayı arzuluyor. Öte yandan cinsel evreni, kocasının Chloe ile olan (farazi) ilişkisi ile ivme kazanıyor. Atom Egoyan, kadını ahlak ile libido arasına sıkıştırıyor.

Buna karşın, cesur adımlar atarak giriş ve gelişme aşamalarına taşıdığı filmini, aynı yiğitlikle nihayete erdiremiyor yönetmen. Hristiyan etiği ve Amerikan sinemasının protokolleri devreye giriyor. Catherine'in Chloe ile yatmış olması, kocasında bir aldatılmışlık duygusu uyandırmıyor. Erkek, yine iffetli taraf çıkıyor. Kocanın temiz oluşu, kadının fantezisinden çark etmesine, libidosundan utanmasına neden oluyor. Egoyan bir 'deus ex machina' marifetiyle aykırı çifti (Catherine ile Chloe) yok ediyor ki normatif çift (Catherine ile David) sanki hiçbir şey olmamış gibi yollarına devam edebilsin.

Egoyan, final sahnesini sündürmeyip, kötü kadını bir seferde öldürerek klişenin dışına çıkıyor.

Filmin sürprizi ortaya çıktıktan sonra, Chloe'nin "Öldüren Cazibe"deki Alex'e dönüşmesi tempoya zarar veriyor.

ORJİNAL ADI Chloe
YÖNETMEN Atom Egoyan
OYUNCULAR Julianne Moore, Liam Neeson, Amanda Seyfried, Nina Dobrev, Max Thieriot
YAPIM 2009 ABD
SÜRE 96 dk.

Atom Egoyan, ahlak ile libido arasında sıkışıp kalan orta yaşlı bir kadını tehlikeli bir tutku oyununun içine çekiyor.

BÜYÜK HATA

GECE VE GÜNDÜZ

ALACAKARANLIK EFSANESİ: TUTULMA

OYUNCAK HİKAYESİ 3

	CEM ALTINSARAY	BİLGEHAN ARAS	TUNCA ARSLAN	KEMAL EKİN AYSEL	BURAK GÖRAL	MURAT ÖZER	BURÇİN S. YALÇIN
BÜYÜK HATA				★★★	★★★	★★	★★★
GECE VE GÜNDÜZ		★★			★★★	★★	★★★★
ALACAKARANLIK EFSANESİ: TUTULMA					★★		★★
CENNET BATIDA			★★				★★★
DECCAL	★★★	★★	★★★	★★		★★★	★★★
ELVEDA			★★★		★★★	★★★	★★★
EV			★★			★★★	★★
GEZEĞEN 51					★★	★★	
İLAHLARIN AŞKI				★★★			
MÜŞTERİ				★★	★★★	★★★	
NANNY McPHEE: BÜYÜK PATLAMA				★★★			
OYUNCAK HİKAYESİ 3					☆☆☆☆☆	★★★	
ÖLÜM ZİLİ						★	
ÖLÜMCÜL TAKİP	☆☆☆☆☆		★★★	★★★★	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★
ÖRNEK AİLE					★★★	★★	★★★
PARİS'TEN SEVGİLERLE		★		★★		★	★★
SEX AND THE CITY 2						★	★
SON ŞARKI							★★★
ŞÜPHE					★	★	
YUVA					★★★	★★★	★★
BÜŞRA			★★		★★	★★	★★★
CENNETİMDEN BAKARKEN		★★		★★★★	★★★★	★★★★	
SAVAŞ KRALLARI			★★★		★★★★		
UZAKLARA GİDELİM				★★★	★★★		★★★
YAĞMUR ADAM	★★★	☆☆☆☆☆	★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★

DENNIS HOPPER ve YENİ HOLLYWOOD'UN ASİLERİ

**EASY RIDER, GECEYARISI KOVBOYU, BONNIE ve CLYDE,
THE GRADUATE, BUTCH CASSIDY ve SUNDANCE KID...**

altyazı
AYLIK SINEMA DERGİSİ
İSİLAZİTİ UNİVERSİTESİ MİTAT ALAN FİLM İNİTİSİ

YAZ SAYISI BAYİLERDE

ŞUNU BİR DE EMİR KUSTURICA'YA SORALIM!

Yeni Sinema Hareketi'nin "Silahlar Sussun, İnsanlar Konuşsun!" başlıklı açık mektubu üzerine, şairlerden, güvercinlerden, Yugoslavya'dan ve ülkesinin parçalanması karşısında dimdik ayakta durmuş usta sinemacı Emir Kusturica'dan söz eden bir yazı...

YENİ SİNEMA HAREKETİ'NİN "SİLAHLAR SUSSUN, İNSANLAR KONUŞSUN!" BAŞLIKLİ AÇIK MEKTUBUNU OKUYUNCA, AKLIMA

Süreyya Berfe'nin yıllar önceki iki dizesi geldi. 1980'lerin başında, yanılmıyorsam Gösteri dergisinde yayımlanan 'şiir çalışması'nda, "Savaşsız gün geçmiyor / -Bol bol güvercin resmi çizin, geçer!" diyordu Berfe. Şairin, savaşların bolca güvercin resmi çizmekle önleneyeğine-sona erdirileceğine gerçekten inanıp inanmadığını bilmiyorum... Ya da tam tersi, Berfe, savaşların bu şekilde sonlandırılabileneğine dair bir düşünceyle, çocuksu saflıktaki hümanizmle dalga geçmiş de olabilir, ki açıkçası benim ilk algım bu yöneydi. Merakımı gidermek, Berfe'nin meramını anlayabilmek için bir iki kez fırsatım olduysa da sormamayı tercih ettim. "Melali anlamayan nesle aşına değiliz" demesinden korktum belki de...

Geride kalan uzun yıllarda sinemacılarımızın kendi sorunlarına bile doğru dürüst sahip çıkamadıklarını, ülkede olan biten konusunda da hayli cılız bir iki açıklamadan öteye geçemediklerini bildiğimden, Yeni Sinema Hareketi'nin bu çabasını ve akan kanın durması yönündeki iyi niyetli tavrı alışını elbette ki önemsiyorum. Ancak kendi adıma metni, alabildiğine sakil bulduğumu da hemen belirtmek zorundayım. Anladığım kadarıyla Yeni Sinema Hareketi, savaşların yalnızca güvercin resmi çizmekle sona erebileceğine inanmakta.

"Kürt sorununa barışçıl yollardan, kalıcı bir çözüm getirmeyi hedefleyen 'Demokratik Açılım' programını heyecanla takip ediyorduk... Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 20 Mart 2010'da sinema ve sahne sanatçılarıyla yaptığı toplantıda, 'Eğer ortada bir sorun varsa, o sorunla cesaretle yüzleşmediğiniz takdirde sorun daha da büyüyor, kangren halini alıyor ve artık bedeninin tamamını etkiler bir hale geliyor'

demmişti... Bu topraklarda film yapan sinemacılar olarak, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın aynı toplantıda söylediklerini hatırlatmakta fayda görüyoruz..." deniliyor açık mektupta. Heyecan, Erdoğan'ın kim bilir hangi danışmanının kaleminden çıkan konuşmasında, "Eğer bu ülkenin otoriteleri, Yılmaz Güney'in filmlerine kulak vermiş olsalardı..." türünden bayat yemler atması karşısında da sürmüş durumda.

Çoğu insan, inanmakta güçlük çektiği bir şey duyduğunda, "Gene çok film seyrettin galiba!" der ya... 'Açılım' denen şeyin, ta 1996'da Pentagon'da kaleme alınan bir senaryonun parçası olduğunu anlayamamak ve akan kanı durdurmak bir yana daha da artıracağını, silahları susturmayacağını görememek; her ne kadar kendisini 'BOP-Büyük Ortadoğu Projesi'nin Eşbaşkanı' ilan etse de Erdoğan'ın bu senaryoda aslında bir figüran olduğunu kavrayamamak, bana hayli tuhaf geldi.

Tüm bunları nereden mi biliyorum; seyrettiğim 'filmlerden' ve 'okuduğum' senaryolardan elbette!

Recep Tayyip Erdoğan da açık mektubu kaleme alanlar da bir sürü filmde ve yönetmenden söz ediyorlar. "Ağır Roman"dan "Güneşi Gördüm'e, "İki Dil Bir Bavul"dan "Işıklar Sönmesin"e kadar genişçe bir yelpaze...

Hazır laf açılmışken ben de bir yönetmenden ve bir filmde kısaca söz edeyim o zaman... (Merak edilmesin, "Nefes: Vatan Sağolsun" ve Levent Semerci olmayacak bu film ve yönetmen.)

1990'larda, Boşnak olmasına rağmen Boşnak milliyetçiliğine kapılmayıp ülkesinin

parçalanmasına karşı çıkmış, hep 'Yugoslavyalı' savunmuş ve neticesinde de bilumum 'hümanist' Batılı tarafından olmadık hakarete ve iftiraya uğramıştı Emir Kusturica. "Yeraltı" (Underground) filmine, "Bir zamanlar bir ülke vardı..." diyerek başlıyordu bilindiği gibi ve güzelim ülkesinin benzer türdeki 'açılım'larla, 'insan hakları ve demokrasi'

söylemleriyle nasıl parçalandığını anlatıyordu usta yönetmen. Ortada Yugoslavya diye bir ülke kalmadığında da Yugoslavya'yı özlemeyi sürdürdü, Washington-Berlin hattında kaleme alınan ve Zagreb'den başlayarak uygulamaya konulan kanlı senaryoya hiçbir zaman ortak olmadı. "Kara Kedi, Ak Kedi" (Crna Macka, Beli Macor), "Bir Mucizedir Yaşamak" (Zivot Je Cudo), "Bana Söz Ver" (Zavet) gibi sonraki filmlerinde de bu tavrını sürdürdü, ülkesinin bölünüp parçalanmasında, silahların susup insanların konuşamamasında ve yıllarca oluk oluk kan akmasında Batı'nın oynadığı sinsi rolü gösterdi, ikiyüzlü politikaları teşhir etti. Ne yalan söyleyeyim, bugünün Türkiye'sine baktığında Kusturica'nın kendi geçmişini görür gibi olacağına da eminim.

Gene bir filmde duymuş olmalıyım; emperyalizmin en büyük başarısının kendisini unutturmak olduğu söylenir. Yeni Sinema Hareketi'nin açık mektubunda emperyalizmin E'sini görseydim, ben de büyük bir heyecan duyardım herhalde.

Öyleyse, savaşsız ve silahların sustuğu bir dünya istiyorsak, başta Kusturica'nın kiler olmak üzere bol bol film seyredelim!

Haftaya görüşmek üzere. Sinema salonunu en son siz terk edin!

SİNEMADA İZ BIRAKAN 11 AFİLİ CASUS

Bu hafta vizyona giren ve Tom Cruise'u bir kez daha casus olarak karşımıza getiren "Gece ve Gündüz" vesilesiyle beyazperdenin unutulmaz casuslarını anıyoruz. İster fiyakasından geçilmez ister mülayim olsun, işte sinemanın gelmiş geçmiş en iyi 11 casusu...

CASUSLAR HER YERDE OLABİLİR, HATTA İÇİMİZDE BİLE! "ADIM BOND, JAMES BOND" LAFINI HANGİMİZ KULLANMAMIŞIZDIR

ki? Hiç kuşkusuz süper ajanlara kendimizi en yakın hissettiğimiz garantili mekanlar, sinema salonlarıdır. İster 60'ların havalı Sean Connery'sinden izleyelim, ister 90'ların kibar ve kayıtsız Pierce Brosnan'ından; hepimizin illaki casusluğa özendiği bir Bond filmi vardır. 007 hangi kılıkta ve hangi tipte karşımıza çıkarsa çıksın, casus filmlerinin kalıplarını belirlemiş, casusluğun sınırlarını çizmiştir. Ta ki gösterişli, gerçeklikten uzak ve pragmatist casus karakterlerinin yerini daha gerçekçi, kırılğan anti kahramanlar alana kadar. Jason Bourne gibiler, şimdilerde James Bond'a havada karada pabucunu ters giydirir gibi görünüyor. Peki ya diğerleri? İşte tekmili...

1 JAMES BOND (DOKTOR NO / DR. NO, 1962)

Söz konusu yedi farklı adamın oynadığı bir rol ve her daim başarıyla büyüyerek markalaşmış bir efsane ise, o karakter hakkında söylenecek çok şey vardır. "Bond, James Bond"dur o. Dünyanın en meşhur casusu, 1952'de Ian Fleming tarafından yaratılmış hayali bir İngiliz ajanıdır. Lakin Bond filmlerinin kazandığı başarı, bu kült karakteri adeta ete kemiğe büründürmüştür. Klişedir belki ama doğrudur; kadınlar Bond'la olmak ister, erkekler ise Bond gibi olmak... Zira 007, beylerin özlemini duyduklara her şeye sahiptir. Karizmatik, kibar, sofistike kahramanımızın akıl almaz atraksiyonlara sahip aletlerle muhteşem arabalardan oluşan bitmek tükenmek bilmeyen bir cephaneliği vardır. Bir de peşindeki kadınlar... Sözüün kısası Bond, zamansızdır.

2 JASON BOURNE (GEÇMİŞİ OLMAYAN ADAM / THE BOURNE IDENTITY, 2002)

Geçmiş olmayan, ketum, gösterişsiz bir adam, nasıl olur da sinema tarihinin en efsanevi casus karakterlerinden birine dönüşür? Bu soruya verilebilecek en net yanıt; bebek yüzlü, düğme burun Matt Damon'ın şaşırtıcı bir ustalıkla ete kemiğe büründürdüğü Jason Bourne'un 'sahici'liği olacaktır. Bourne gösterdi ki günümüz teknoloji çağında casusların düşmanlarını alt etmek için akılmaz almaz aletlere ya da silahlara ihtiyacı yoktu. Arabası takla atarken bile espri yapabilen, fiyakalı, şovmen ajanlara inat amnezi yüzünden hafızasını kaybetmiş Bourne'un kompleks karakteri, incinebilirliği ve kim olduğunu keşfetme arzusu, bize kendisiyle rahatlıkla özdeşleşme fırsatı sunuyordu. Aksiyona bakışı değiştirecek gerçekçilikteydi.

2

3

4

5

3 ETHAN HUNT (GÖREVİMİZ TEHLİKE / MISSION: IMPOSSIBLE, 1996)

Bu hafta vizyona giren "Gece ve Gündüz"de bir kez daha süper ajan rolünde karşımıza çıkan Tom Cruise'un casusluğa soyunduğu ilk filminin görmelere seza karakteri Ethun Hunt, müthiş maceralarıyla imkansız gerçek kılıyordu. Tavan sızan, bir tekmeyle silahı eline alıp aynı anda havada uçarken hedefi tam 12'den vurabilen Hunt, casusluğun kitabını da yeniden yazıyordu. Aynı adlı efsane televizyon dizisinden sinemaya uyarlanan bu Brian De Palma filminde, hızla giden bir trenin üzerinde saçları bozulmadan seyahat edebilen karizmatik ajanımız, 90'ların ortalarında 'mükemmel kahramanın' karşılığıydı. İki devam filmiyle izleme şanslı bulduğumuz ajan, J.J. Abrams yönetimindeki dördüncü filmle yeniden hayranlarıyla buluşacak.

4 HARRY TASKER (GERÇEK YALANLAR / TRUE LIES, 1994)

Bir süper casusta olmasını isteyeceğiniz her türlü özelliğe sahip bir karakterdir o. Her silahı, her aracı kullanır. Hem teröristlerle hem de Jamie Lee Curtis'le tango yapabilir! Karşımızda smokinlere bürünmüş bir Terminatör vardır ve fakat bu fikir şaşırtıcı bir biçimde işe yarar. Arnold Schwarzenegger'in Harry Tasker'ı kendini sevdirebilir. James Cameron, karısından gerçek kimliğini saklayan bir casus hakkında en tasasız, ama aksiyondan bolca nasibini almış filmini yaratmıştır. Çevresine kendini bilgisayar satıcısı olarak tanıtan Tasker, James Bond'un yuva kurmuş ve spor salonunda daha fazla vakit geçirmiş bir tezahürü gibidir. Domestik mücadeleleri de en az profesyonel görevleri kadar bubi tuzaklarıyla doludur.

5 JOSEPH TURNER (AKBABANIN ÜÇ GÜNÜ / THREE DAYS OF THE CONDOR, 1975)

Joseph Turner, bildiğiniz casuslardan değil. O, kaçak konumuna düşen masum bir adam. 70'lerin klasik Sydney Pollack filminde Robert Redford'ın canlandığı zamanının ötesindeki bu ajan, CIA'nın kurduğu komploju ortaya çıkarmak için canını dişine takar. Aktif görevdeki CIA ajanlarından çok farklı bir ortamda çalışan kahraman, bir öğle yemeği dönüşünde tüm iş arkadaşlarını ölü bulur. Cinayetlerin araştırılmasını isteyen bu kurdunun başına gelmedik kalmaz. Üst kademeyle ilk temasında kendisini de öldürmeye kalkıştıklarını gören Akbaba'nın tek yapabileceği kaçmaktır. Turner, ülkeyi terk etmek yerine CIA'nın tuzağını açığa çıkarmaya çalışıyor ve örgütün karmaşık ve yozlaşmış yapısını deşiyor.

6

7

8

6 AUSTIN POWERS (AJANLAR KRALI / AUSTIN POWERS: INTERNATIONAL MAN OF MYSTERY, 1997)

Kadife takım elbiseler içinde dişlek dişlek sırıtan bir tuhaf casus. Ya çok seveceğiniz ya da sinir olacağınız türden... Ama Austin Powers'sız bir casus listesi düşünülemez. Zira birbirinden muzip üç filmdeki Sir Austin 'Danger' Powers karakteriyle, Mike Myers'in türe modern bir yorum getirdiği bir gerçek. James Bond'u ve filmlerini tiye alan bu absürt aksiyon komedide Austin'in, Bond'dan geri kalır yanı yok. Hiç kuşkusuz 'tehlike' onun göbek adı. Bond kızları varsa, Heather Graham, Beyoncé Knowles gibi Austin kızları da var. Bırakın Austin, serinin kötü adamı Dr. Evil'in dünyayı yok etme projesine The Alan Parsons Project desin. Bu mükemmel casus her şeyden öte çok eğlenceli ve karşı konulmaz.

7 JACK RYAN (AÇIK TEHLİKE / CLEAR AND PRESENT DANGER, 1994)

Savaş romanları yazarı Tom Clancy'nin kaleminden çıkma Jack Ryan'ı önce Alec Baldwin canlandırdı. Fakat o Harrison Ford'un etkileyici performansı ile ölümsüzleşti. CIA analisti Jack Ryan'ın dürüstlüğü o kadar şiddetliydi ki, Amerikan Başkanı'nı azarlayıp ikna edici görünmeyi de başarıyordu. Philip Noyce'un yönettiği ikinci filmde, başkanın bir dostunun vahşice öldürülmesi üzerine olayı araştırmaya başlayan Ryan, cinayetin Kolombiya uyuşturucu kartelleriyle bağlantısı olduğunu keşfediyordu. CIA ve kartel arasındaki gizli savaşta Jack Ryan, ucu Beyaz Saray'a kadar uzanan komploju ortaya çıkarmaya çalışıyordu. O bir casus ama aynı zamanda entelektüel, dürüst ve sadık bir aile adamı...

8 ALEC LEAMAS (UTANÇ DUVARINDA CASUSLUK / THE SPY WHO CAME IN FROM THE COLD, 1965)

Casuslar ne tanrının ne de Karl Marx'ın sözüne bağlı kalır. Yaptıkları şeyleri ölçüp biçmezler. Ahlak filozofu değildirler. İngiliz yazar John Le Carré'in anti kahramanı Alec Leamas, tüm casusların kendisi gibi ayyaş ve kılıbık adamlar olduklarını söylüyor. Richard Burton'un Leamas rolündeki performansı ile Oscar'a aday gösterildiğini de söylemek gerek. Soğuk Savaş sırasında Berlin'de görev yapan, orta yaşlı, alkolik İngiliz ajanı Leamas, casus şebekesinden bir üyesinin Almanlar tarafından vurulması üzerine masa başı görev için Londra'ya geri çağırılır. Casusluğun 007 filmlerinde tanık olmadığımız kötü yüzünü resmeden film; sevilen, güçlü bir kahraman yerine olay örgüsü içinde kaybolan bir adam sunuyor.

9

10

11

9 ROBERT HANSSEN (İHANET / BREACH, 2007)

Tuhaf, soğuk, köşeye atılmış bir casusla tanışmak ister misiniz? FBI ajanı Robert Hanssen'in gerçek yaşam öyküsünden esinlenen bu Billy Ray filminde, etkileyici bir oyunculuk gösterisi sunan Chris Cooper'ın, karakteri oynamadığına, adeta Hanssen'a dönüştüğüne tanık oluruz... 20 yıllık bir süre boyunca ülkesinin istihbarat bilgilerini Sovyetler Birliği'ne satmış olan Hanssen, sadakatsizliğinin anlaşılması sonucu sıkı bir takibe alınır. Hanssen'in gerçek yüzünün ortaya çıkarılması için görevlendirilen genç ve hırslı ajan O'Neill'le, tecrübeli ve kurnaz casus Hanssen arasında gerilim dolu bir ölüm oyunu yaşanır. Daha çok, Hanssen'in yakalanma sürecini işleyen yapımda, Soğuk Savaş döneminin gediklisi, iyi aile babası bir casus portresi çıkıyor karşımıza.

10 HARRY PALMER (ANİ TEHLİKE / THE IPCRESS FILE, 1965)

Kendisine önerilen her rolü kabul etmesiyle tanınan verimli İngiliz aktör Michael Caine'in canlandırdığı Harry Palmer, 60'larda çok popüler olan James Bond'a bir alternatif oluşturuyor. Bilimin ürkütücü yüzünü resmeden bu Soğuk Savaş eserinde Palmer, Bond gibi aşırıya kaçmaz. Çok daha gerçek bir karakterdir. İyi okullarda okumamıştır. Kaynağı belirsiz bir pembe hayat sürmez. Üstelik gözlük takar. Görev değişikliğinde amirine ilk sorduğu şey maaşının ne kadar artacağıdır. Palmer casusluk örgütünün iç bürokrasisi ile boğuşur. Brifinglerde çocuk gibi azarlanır. Alaycı ve biraz da disiplinsizdir. Bond'un antitezi olan Palmer filmlerinin ilki olan "Ani Tehlike"den sonra Caine, dört filmde daha Harry Palmer rolünü üstlenecektir.

11 ROGER THORNHILL (GİZLİ TEŞKİLAT / NORTH BY NORTHWEST, 1959)

Uçak sahnesiyle akıllardan çıkmayan, kimilerine göre büyük usta Hitchcock'un en iyi filmi olan "Gizli Teşkilat"ta, bir 'kazara casus'luk vakasıyla karşı karşıyayız. Komedi ve maceranın mükemmel bir biçimde dengelendiği gerilim yüklü yapımda Cary Grant'in canlandırdığı işadamı Roger Thornhill, yanlışlıkla George Kaplan isminde bir casusla karıştırılır. Kendisini kaçırان yabancı casusları ikna edemez. Öldürülecekken kaçmayı başarır. Hem masumiyetini kanıtlamak hem de hükümetin operasyonlarının esrarını çözmek zorundadır. Romantizmi ve mizah dozuyla göz alan filmin unutulmaz karakteri Roger, sinema tarihinin zoraki kahraman karakterlerinin en dahiyane örneği.

CEHENNEMDE İKİ DEVRE

Zoltan Fábri imzalı "Cehennemde İki Devre", futbolun ve savaşın gerçeklerini, sinemanın olmazsa olmaz kurallarının bütününe uyarak aktaran, unutulmaz sahnelerle bezeli enfes bir film. Baş karakter Ónódi ise beyazperdede görüp görebileceğiniz en ilginç 'kahraman'lardan.

ALMAN FUTBOLUNU SEVER, BUNDESLİGA MAÇLARINDAN BÜYÜK ZEVK ALIRIM. 1974'TEN BU YANA OLDUĞU GİBİ BU DÜNYA

Kupası'nda da favorim gene Almanya'ydı, ne yazık ki makine yarı finalde durduruldu. Demem o ki Almanların futbolun hakkını verdiğine inanır, onların kazanmasını isterim. Ama iki maç için farklı düşündüğümü, bu maçlarda kalbimin Almanların karşısına çıkanlarla birlikte olduğunu da önemle belirtiyim! "Cehennemde İki Devre" (Két Félidő A Pokolban) ve "Zafere Kaçış"tan (Victory) söz ediyorum elbette...

Tüm dünyanın futbol soluyup vuvuzela dinlediği şu günlerde ve tam da büyük final öncesinde, 'futbol ve sinema' denilince akla ilk gelen film, Zoltán Fábri'nin unutulmaz klasiği "Cehennemde İki Devre", bu sayfalarda da saygı duruşunu hak ediyor hiç kuşku yok ki.

Macar sinemasının büyük ustalarından, "Profesör Hannibal" (Hannibál Tanár Úr; 1956), "Pal Sokağı Çocukları" (A Pál-Utcai Fiúk; 1969), "Macarlar" (Magyarok; 1978), "Ağıt" (Requiem; 1982) gibi filmleriyle sinema tarihinde derin izler bırakan Zoltan Fábri'nin 1962'de çektiği "Cehennemde İki Devre", 1944 yılına, İkinci Dünya Savaşı'nda Almanlarla ittifak halindeki Macar ordusunun bir bölümüne götürüyor seyirciyi. Bölük dediysem, çeşitli disiplin suçu işleyen, subay döven, firar edenlerin, komünist ya da Alman karşıtı olan askerlerin bulunduğu bir hizmet bölümü söz konusu olan... Koşulların, o bildiğimiz toplama kamplarından pek farklı olduğu söylenemez.

Fábri kamerasını, barakalarında uyuyan cezalı askerlerin üzerinde gezdirerek girer filme. Ağır çalışma koşulları, yetersiz beslenme ve hastalık bu 'tutsaklar'ın

yaşamlarındaki belli başlı gerçeklerdir. Alman generalin, Hitler'in doğum günü şerefine bir futbol maçı düzenlemek istemesi ise kampa biraz olsun hareket getirir. Cezalı Macarların büyük çoğunluğu, Almanlarla maça çıkıp 'Badanaci'nin doğum gününde 'soytarılık' yapmaya tepki gösterir. Alman general ise, kampta bulunan ünlü futbolcu Ónódi'nin farkındadır ve eski kurt hemen bir takım kurmakla görevlendirilir. Takımı oluşturmak ve maç öncesindeki birkaç antrenman, koşulların biraz iyileştirilmesi, hiç değilse futbolcuların doğru dürüst beslenmesi için pazarlık fırsatı da sağlar. Ónódi, kırık dökük bir takım oluşturur ve Macarlar maça hazırlanmaya başlar. Güvenlik ister istemez gevşemistir... Komünist Rác'ın zorlamasıyla bir antrenman sırasında kaçır, fakat kısa sürede yakalanırlar. Firarın cezası idamdır... Merak ettikleri, maçtan önce mi yoksa sonra mı idam edilecekleridir. Sonunda, maç başlar.

Elimi vicdanıma koyarak söyleyecek olursam, Alman askerlerden oluşan takımın faşistçe ve eşitsizliği kendi lehlerine kullanarak top sürdükleri söylenemez "Cehennemde İki Devre"de. Hatta tek kolu alçıdaki İtalyan hakem de Almanları kollamaz, dürüstçe çalar düdüğünü. Almanların 3-0 öne geçmeleri tamamen Ónódi'nin maça konsantre olamamasından, oyuna ve topa küsmesindendir. Usta ayak kendine gelip "Öleceksek de galip gelip ölelim" diye düşünmeye başlayınca ise her şey değişecek, karşılaşma 4-3 Macarların yengisiyle bitecektir. Ónódi arkadaşlarına sık sık futbolun kutsal bir oyun olduğundan söz eder ve maça da bunun gereklerini yerine getirir. Fakat sonuç yine de trajik olacaktır. Kamera filmin sonunda da yerde yatan futbolcuların

üzerinde gezinir tek tek. Az önce, "Oyuncuları gebertin!" emri duyulmuştur...

Fábri ve senaryo yazarı Péter Bacsó, Ónódi'nin yanında diğer pek çok karaktere de, örneğin sözde sol açık Yahudi Steiner'a, Géza'ya, Onbaşı'ya, Alman generalin karısına vb. belli bir ağırlık vererek belirgin bir denge sağlamış ve tek bir karesi bile boşa çekilmemiş bir 'esaret altında futbol' öyküsü anlatmışlar. Ama ne olursa olsun, öykünün ana yükü tabii ki beyazperdede görüp görebileceğimiz en ilginç karakterlerden biri olan Ónódi'nin üstündedir.

Imre Sinkovits'in canlandığı Ónódi, kesinlikle bir 'kahraman' olarak çizilmez filmde. Yalnızca futbolun kutsallığına inanır. Vatanseverlikle, Almanlarla şunla bunla alıp veremediği yoktur. Elbette ki kader birliği ettiği arkadaşlarını hiç düşünmeyecek kadar bencil değildir ama tek dostu da uzun süredir hasret kaldığı meşin yuvarlaktan başkası değildir. Belli ki her şeyini futbola borçludur. Bu nedenle de takım kaptanlığını kabul edince, bir iki saniye tereddüt yaşasa da, koca bir tekerlek kaşar peynirini değil, subayın diğer elindeki futbol topunu alır önce.

"Cehennemde İki Devre", futbolun ve savaşın gerçeklerini, sinemanın olmazsa olmaz kurallarının bütününe uyarak aktaran, unutulmaz sahnelerle bezeli enfes bir film. Firardan sonra yakalanıp hücreye atılan futbolcuların, dışarıdan gelen sesleri dinleyip darağacı kuruluyor sanmaları, sonra da bu seslerin kale direklerinin dikilmesinden kaynaklandığını anlamaları gibi büyük anlar barındırsa da "Ölmeden Önce Görmeniz Gereken 1001 Film" türü kitaplarda yer almamasına çok hayret ettiğimi de yeri gelmişken belirtiyim. ■

ESRAR PERDESİ

(TORN CURTAIN, 1966)

OKAN ARPAÇ

oarpac@gmail.com

"SAPIK" YARIM ASIRDIR ARAMIZDA!

16 Haziran 1960 günü Amerika'daki sinema seyircilerini tam anlamıyla bir 'soğuk duş' bekliyordu. Alfred Hitchcock'un yeni filmi "Sapık"ı (Psycho) görmeye gidenler, çılgınlık arasında gözlerine inanamadılar... 50 yıl aradan sonra filmin yarattığı duygu halen dindik ayakta...

A DINDAN TUTUN DA, SAYFA VE
TEMA BAŞLIKLARINA KADAR HER
ŞEYİNİ ALFRED HITCHCOCK VE
ONUN YAPITLARINDAN

esinlenerek oluşturmuş, feyzini büyük
ustadan almış dergimizin, 50 yılını geride
bırakan "Sapık"ı anmaması ayıp kaçardı.
Biz de Hitchcock'un bu hiç eskimeyen, her
seyredişte aynı rahatsız edici hissi
uyandırmayı başaran yapıtını analım, filmle
ilgili ilginç ayrıntıları ve kimi yorumları derli
toplu hatırlatalım istedik. Ölümsüz
klasiklerin bizde sinemalarda restore
edilmiş haliyle yeniden gösterilmesi pek
adetten değildir, bilirsiniz. Ancak bazen
festivallerde şanslı bir azınlık nadiren bu
mutluluğu tadar. "Sapık" da ülkemizde
vizyona girdiği tarih olan Ocak 1965'ten
sonra sinemaseverlere yalnızca televizyon
ekranlarından, sonra da DVD'ler aracılığıyla
ulaşabilmiş hakiki anlamıyla bir başyapıt.
Bunu anlamak için tek bir soru yeterli olur
sanırsınız; aranızda filmi görmüş olup da düş
alırken rahatsızlık duymayan kaç kişi var?

Öyküyü kısaca analım... Erkek
arkadaşıyla evlenebilmek için 40 bin dolar
çalarak yollara düşen Marion Crane (Janet
Leigh), yağmurdan ve yorgunluktan yanlış
yola saparak Bates Motel'e varır. Geceyi
geçirmek için konakladığı bu tuhaf motelde
karşısına işletmeci Norman Bates (Anthony
Perkins) ve filmin son dakikalarına dek
göremediğimiz, akıl sağlığı yerinde
olmayan yaşlı anne çıkar. Marion,
bambaşka hayaller peşindeyken yolun
sonuna geldiğini çok geç anlayacak ve bizi
bu motelde tekinsiz Norman'la baş başa
bırakacaktır.

HITCHCOCK'UN SADECE 9000
DOLAR VEREREK YAZAR ROBERT
BLOCH'TAN ROMANIN
HAKLARINI SATIN ALDIĞINI,

hemen ardından da filmin sürpriz finalini
kimse öğrenmesin diye kitabın kopyalarını
piyasadan toplattırdığını düşünürsek, usta
için "Sapık"ın nasıl büyük bir proje
olduğunu anlayabiliriz. Öyle ki, çekimler
boyunca öyküsü sır gibi saklanmış, hatta
film ekibi işbaşı yaptığı ilk gün sağ ellerini
kaldırarak dışarıda konuyla ilgili tek kelime
etmeyeceklerine dair ant içmişler.

Yönetmenin finali çekene kadar oyunculara
senaryonun o bölümünü vermediği de
biliniyor. Öte yandan Hitchcock, filmini
tamamladıktan sonra gösterime
soktuğunda da önemli bir katı kural
uygulamış: Film başladıktan sonra salona
kesinlikle seyirci alınmayacak! Bu durum
hem teaser'larda hem de çeşitli ilanlarda

duyurulduğu gibi, sinema girişlerinde de Hitchcock'un kartondan bir maketi gelenleri aynı şekilde karşılamış: "Sinema müdürü, film başladıktan sonra içeri kimseyi almamak üzere hayatını riske atmıştır. Yan kapılardan, yangın çıkışlarından veya havalandırmalardan girmeye çalışanlara karşı güç kullanılacaktır. Bu tedbirler tabii ki 'Sapık'ı izlerken daha çok keyif alabilmeniz içindir." Fuayede ayrıca stüdyo tarafından sağlanan bir plağın filmin müziğini çaldığını ve arada müzik kesilerek bir sesin "'Sapık'la buluşmaya on dakika kaldı, beş dakika kaldı..." şeklinde uyarılar yaptığı da söyleniyor. Böylesi muazzam bir tanıtımla vizyona giren filmin, yalnızca Amerika'da değil tüm dünyada nasıl bir anda efsaneye dönüştüğünü varın siz düşünün.

Halk nezdinde bu denli rağbet gören filmin eleştirmenleri tavlama ise o kadar kolay olmamış. Örneğin eleştirmen Dwight McDonald "Bence bu eser kötü, kurnaz, sadist, sevimsiz bir zihnin bir filme yansması" şeklinde ağır bir yorumda bulunurken, 30 Ocak 1965 tarihli Milliyet gazetesinde eleştirmen Tuncan Okan şunları yazmış: "Robert Bloch'un perdeye uygulanan romanı genellikle Hitchcock'un evrenine uygun kişileri ele almasına ve

Hitchcock'un deyişine uygun olmasına rağmen 'Sapık' usta rejisörün tam bir başarıya ulaşabilmiş filmlerinden değil. 'Korku' ve 'heyecan' filmleriyle ün salan Hitchcock, bu defa dramatik gerilimi güçsüz, monoton bir senaryoyu dehşet verici görüntü efektlerinin gereksiz yere zorladığı bir anlatımla perdeye naklediyor. Hitchcock'un alışılmış anlatım tarzı özellikle görüntü unsurları bakımından birtakım yenilikler kazanmış. Fakat bu, gerçek anlamda bir kazanç olmaktan çok, bugüne kadar en dehşet verici, korkutucu olaylar karşısında dahi soğukkanlılığını, hatta nüktedanlığını kaybetmeyen Hitchcock'un tabii ve ahenkli anlatımını değiştirdiği için, genellikle filmi sakatlamış..."

BUGÜN HEMEN BÜTÜN SİNEMA YAZARLARININ ÖNEMİNİ TESLİM ETTİĞİ "SAPIK" HAKKINDA O DÖNEMDE BUNLARIN YAZILMASI,

kuşkusuz denenen 'yeni' anlatım teknikleriyle de ilintili. Örneğin o güne dek başka hiçbir ticari filmde baş karakterin filmin ortasında böyle vahşice öldürülmemiş olması, veya korku gerilim türünün vazgeçilmezleri olan vampir, kurt adam, zombi gibi doğaüstü yaratıkların

insani bir 'canavar'la yer değiştirmesi, 50 yıl öncesinin seyircisine epey ağır gelmiş olmalı...

Gelelim meşhur duş sahnesinin detaylarına... 45 saniye içinde tam 70 plan kullanılan bu müthiş sahnenin her izleyişte son derece kanlı gözükmesine karşın, bıçağı ete girerken hiç görmediğimizi belirtelim. Sinemanın gerçek anlamda bir 'büyü' olduğu burada bir kez daha ispatlanıyor sanırım. Duyduğumuz şeyse bir kavuna girip çıkan bıçağın sesi sadece...

Filmin siyah beyaz çekilme sebeplerinin başında, küvete akan kanın renginin o dönem sansüre takılacağı endişesi olduğu söylenir. Bu da doğrudur elbet, nitekim Hitchcock bıçaklama sahnesinde kan yerine çikolata sosu kullanmış, film siyah beyaz olduğu için seyirci onu 'kan' olarak algılamıştır. Ancak bu renk seçimiyle ilgili bir gerçek de, o dönem sinemalarda gösterilen haber filmlerinin siyah beyaz oluşu... Bu tercihle, film seyircide gerçek bir haber görüntüsü izliyormuş hissi yaratıyor, yönetmen istediği sonuca ulaşıyor böylelikle. "Sapık" aynı zamanda Hitchcock'un siyah beyaz olarak çektiği son film.

François Truffaut, Hitchcock'la filmleri üzerine yaptığı röportajların yer aldığı

ESRAR PERDESİ

(TORN CURTAIN, 1966)

Filmin ilk 20 dakikası, çalınan para entrikasıyla tipik bir Hitchcock gerilimi gibi geliyordu.

Marion'ın Bates Motel'e varışıyla filmin tonu aniden değişiyor, gerilim tırmanmaya başlıyordu.

Marion'ın kız kardeşi Lila bir katalizöre dönüşerek öykünün finaline giden yolu hazırlıyordu.

meşhur kitapta, duş sahnesinde elinde bıçakla banyoya giren adamın gerçekte kim olduğunu sorar. Peruk takmış Anthony Perkins mi, yoksa bir kadın veya figüran mı? Hitchcock o kişinin peruk takmış bir kadın olduğunu ancak sahneyi iki kez çektiklerini söyler. İlk çekimde ışık arkadan gelse de kadının yüzü belli olmuştur... İkinci çekimde kadının yüzünü siyaha boyarlar ve sorun hallolur. Anthony Perkins'in bu en ünlü sahne çekilirken hiç sette olmaması da ayrı bir ilginç not. Kendisi o sırada Broadway'de sahnelenecek oyunun provalarındadır zira.

JANET LEIGH'İN DUŞTA O UNUTULMAZ ÇİĞLİĞİ ATABİLMESİ İÇİN SANATÇIYA HABER VERMEDEN ÜZERİNE BUZ GİBİ SU döküldüğü söylentisi var bir de... Çekimleri bir hafta süren bu çok zahmetli sahnede ekibin suyu daima sıcak tutmak için olağanüstü çaba sarf ettiği bizzat Leigh tarafından dile getiriliyor. Yine bir röportajında Leigh, çıplak bedeninin bazı yerlerinin gözüktüğü sahnelerde dublör kullandığını açıklamıştı. Çıplaklık demişken, sansür kurulunun duş sahnesinde göğüs uçları gözüktü diye filmi reddetmesini ancak sonradan dikkatli izlendiğinde böyle bir şeyin olmadığını anladıklarını da not düşelim.

Sinema tarihine geçen bu sahneyle ilgili bilgiler o kadar çok ki... Örneğin duştan akan suyun tam altında nasıl kameranın ıslanmadan çekim yaptığı hep merak konusudur. Dahı yönetmen bunu kamera lensinden daha büyük bir duş ahizesi yaptırarak halletmiş... Filmden sonra hazırlanan fragmanlarda ise duşta Vera Miles kullanılmış, zira Janet Leigh yeni bir çekim için müsait değilmiş o sıra... Usta ayrıca bu sahneyi tamamen sessiz olarak tasarlamış ancak Bernard Herrmann meşhur besteyi yapıp da Hitchcock'a dinlettiğinde, yönetmen fikrini o anda değiştirmiş.

Bir ilginç not da, film gösterime girdikten sonra Hitchcock'a kız babası bir adamdan gelen öfkeli mektupla ilgili... Daha önce "Şeytan Ruhlu İnsanlar"ı (Diabolique) izleyip banyo yapmayı reddeden kız, bu kez de "Sapık"ı gördükten sonra duş almaktan korkar olmuş. Hitchcock dertli babaya cevaben şu kısacık notu yollamış: "Sen de onu kuru temizlemeciye gönder!"

Seyircisini korkutmaktan keyif alan ve esprili mizacıyla bilinen Hitchcock'tan bu filmle ilgili bir anekdot daha: "Diyorlar ki 'Sapık' o kadar korkunçmuş ki, seyredenler

konusamaz hale geliyorlarmış. Bazı arkadaşlarım büyük bir umutla karılarını filme yolladılar. Korkmuşlar ama halen çeneleri kapanmış değil.” Yönetmenin muzipliklerinden biri de film çekimi sırasında Janet Leigh’e yaptığı test... Norman’ın annesinin bedeninin ne kadar korkutucu olduğunu anlamak için Leigh’in soyunma odasına gizlice ölü maketini koyan Hitch Amca, çığlık sesi gelene kadar dışarıdan odayı dinlemiş. Ciyaklamayı duyunca çok eğlendiğine eminiz.

Daha 1940’larda özellikle “Öldüren Hatıralar”ı (Spellbound) tümüyle Sigmund Freud ve öğretisi üzerine kurmuş olan Hitchcock, “Sapık”ta da yine aynı isme ve onunla birlikte modern psikanalize yaslanıyor. Üstelik 40’lardaki gibi kör gözüm parmağına şeklinde değil, bilgi ve ustalık süzgecinden damıtılmış bir sadelikle... Mesela Leigh’in istemeden geldiği otelin yanı başında bulunan üç katlı bina, Freud’un id, ego, süper ego saptamalarının izdüşümü adeta. En üst kat ‘süper ego’yu temsil ediyor; çünkü burası iyi-kötü sorgulamasının yapıldığı, cinsel isteklerin bastırıldığı, annenin varlığını

sürdürdüğü mekan. Orta kat ‘ego’; gündelik hayatın sürdürüldüğü, normal davranışların hakim olduğu, Norman Bates’in yaşadığı yer... Bodrum kat ise ‘id’i temsil ediyor; tüm kötü düşüncelere kaynaklık eden mekan... Filmdeki simgeler bununla da bitmiyor. İçini doldurduğu kuşları saklayan, film boyunca kuş gibi yürüyüp, neredeyse kuş gibi yemek yiyen Norman aslında kendi yaptığı kafese hapsedilmiş bir kuş.

Bütün filmlerine küçücük bir rolde ‘çaktırmadan’ gözükerek imza atmayı seven Hitchcock, “Sapık”ta da bundan vazgeçmiyor tahmin edersiniz ki... Dikkatli gözlerin, filmin başlarında onu emlakçinin girişinde fark etmemesi mümkün değil.

KENDİNDEN SONRA ÇEKİLEN PEK ÇOK KORKU GERİLİM FİLMİNE İLHAM KAYNAĞI OLAN ANCAK ASLA ESKİMEYEN, BUGÜN izleseniz dahi ilk çekildiği günkü etkiyi yaratan “Sapık”, yönetmeniyle olduğu kadar Janet Leigh, Anthony Perkins, Vera Miles gibi oyuncuların performanslarıyla da öne çıkıyor. Marion rolüne daha önce Eva Marie Saint, Piper Laurie, Martha Hyer,

Hope Lange, Shirley Jones, Lana Turner gibi isimleri düşünen Hitchcock, Janet Leigh’de karar kılarak ‘sarışın’ koleksiyonuna nadide bir parça ekliyor bu filmle... Anthony Perkins de kariyerinin bu en vurucu rolüyle sinema tarihinin vazgeçilmez imgeleri arasındaki yerini alıyor. Üstelik romanda kısa boylu, şişman, daha yaşlı ve sevimsiz olarak tarif edilmesine karşın! Hitchcock bunu tamamen tersine çevirerek, çok isabetli bir tercih yapmış diyebiliriz.

1980’lerde yine Anthony Perkins’le üç devam filmi daha çekilen “Sapık”, 1998’de Gus Van Sant tarafından orijinal senaryoya satır satır sadık kalınarak yeniden filme alındı. Hatta koşullar gereği Hitchcock’un vazgeçtiği bir iki sahne de eklendi. Ancak renkli çekilen filmin, siyah beyaz orijinali yanında ironik bir şekilde çok ‘renksiz’ kaldığını söylemeye gerek var mı? En İyi Yönetmen dahil dört dalda Oscar’a aday olan bu başyapıtın törenden eli boş dönmesi ve Alfred Hitchcock’un yerine ödülü “Garsoniyer” (The Apartment) ile Billy Wilder’in alması da Akademi’nin klasik cilvelerinden biri olmalı... [2]

YAĞMUR ADAM

HOLLYWOOD'UN SEVİLMESİNDEKİ EN BÜYÜK ETKEN İNSANLARI ETKİLEYECEK sihirli hikayeler yaratmanın formüllerini bilim adamları gibi araştırıp inşa etmelerindeki başarıları. Nitekim sürüyle senarist ve yönetmen tarafından el değiştiren, her bir ayrıntısı üzerine aylarca kafa yorularak oluşturulan bir film "Yağmur Adam" (Rain Man).

Hikayesi önce mafyadan kaçan iki zıt karakterli kardeşin Amerika'yı bir baştan diğer başa katetmeleri gibi popcorn bir film malzemesiyken sürekli üzerinde çalışılan ve sonunda da 'sihirli formül'e ulaşılan Oscar'lı bir filme dönüşmüş. Perdede o zamana kadar neredeyse hiç irdelenmemiş otizm hastalığının dahil edildiği, yol boyunca karşılaştıkları mafya vs. gibi aksiyon ve komedi unsurlarının tamamen çöpe atıldığı senaryo nihayet son haline getirildiğinde içlerinde Steven Spielberg'ün de olduğu bir dizi yönetmeni dolaşmış. Sonunda hikayenin önceki halini reddeden Barry Levinson bu son versiyonu çekmeyi kabul etmiş.

Otistik ağabeyi Raymond Babbitt'in (Dustin Hoffman) varlığını, ancak babası öldüğünde keşfeden paragöz ve son derece bencil bir adam olan Charlie Babbitt'in (Tom Cruise) onunla geçirdiği bir haftalık macerasını konu alır bu 4 Oscar'lı film. Charlie babasıyla ergenlik yıllarında yaşadığı büyük bir kırılma noktasıyla başlayan kopuk ilişkisini yetişkin yıllarına da taşımış ve bir süre sonra da tamamen kopmuş. Zaten annesiz büyüyen Charlie kendisini para kazanmaya vermiş ve benmerkezci bir yapıya bürünmüş. Babasının tam 3 milyon dolar miras bıraktığı otistik ağabeyi Raymond'ı kaldığı bakımevinde kaçırarak 'yuppie' Charlie mirasın yarısında hakkı olduğunu düşünüyordu ve bunu bir şekilde tahsil edecektir. Ancak Raymond'ın uçağa binmekteki inadı yüzünden Charlie'nin babasının şahane eski Amerikan arabasıyla yapmak zorunda oldukları bir haftalık yolculuk her şeyin değişmesine sebep olur.

İşte zaten filmin sihri de buradadır. Tom Cruise tarafından gayet inandırıcı bir performansla canlandırılan antipatik Charlie'nin Raymond'a olan

tavırları şu süreçleri takip eder: aşağılama, acıma, kullanma, umursama ve koruma. Her yol filminde olduğu gibi yola çıkılan nokta ile varılan nokta arasında yaşananlar ana karakterlerin içsel yolculuklarını da gerçekleştirmelerini sağlar. Charlie de bu hikayenin sonunda 'sıra dışı özellikleri olan' ağabeyine sevgi beslemeyi öğrenecektir tabi ki...

Bu tip hikayelerin mimarı olan Hollywood, kötü insanların yaşadıkları bir süreç sonunda erdem kazandıkları bu filmleri eskiden "Yağmur Adam" da olduğu gibi gayet sorunsuz aktarabilirdi. Şimdilerde bu konuda zorlanıldığını görmek mümkün. Ancak "Yağmur Adam" daki başarı sadece 'üzerinde çok oynanan' Oscar'lı senaryosunda bitmiyor. Özellikle bu filmde sonra 'özürünü oyna, Oscar'ı kap' geleneğini başlatan Dustin Hoffman'ın bileğinin hakkıyla kazandığı Oscar'lı performansı ile zihinlere kazınan filmin draması Levinson'ın işini garantiye alan stiliyle de desteklenmiş. Zira "Yağmur Adam"ın çekimleri senaryo sırasıyla gerçekleştirilmiş. Yani ilk gördüğünüz sahne ilk önce çekilmiş sonra da sırayla gidilmiş. Çok tercih edilmese de oyuncuların canlandırdıkları karakterlerin duygusal gelişimlerini daha kolay takip edebilecekleri bir çekim tarzı bu. Belki de bu yüzden Charlie'nin normalde pek de inandırıcı olamayacak duygusal gelişimini daha rahat kabulleniyoruz. Çünkü izleyici tarafından görüldüğü anda sevilen Raymond'ı bencil Charlie'nin sevmesi için onunla en az 5-6 gün geçirmesi gerekiyordu! Levinson da bu süreç içinde yaşananların inandırıcı görünmesi için yapabileceği her şeyi yapmış sanki...

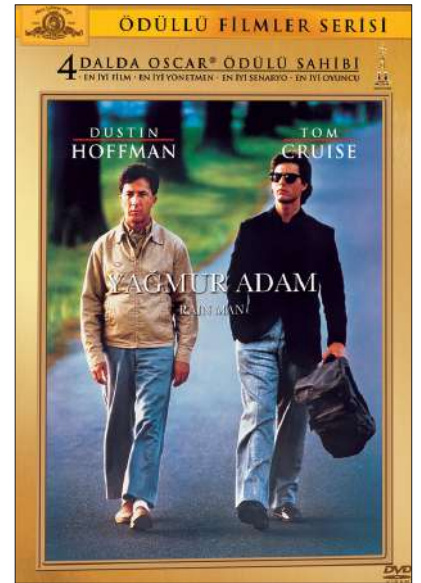
Filmin otistikizm'e bakışı da kimilerince yadırganmıştı, nitekim bütün otizm hastaları Raymond kadar 'renkli' özelliklere sahip olamıyorlar ne yazık ki! Ama filmin tüm dünyanın dikkatini bu hastalığa çekmesi bu küçük sakıncayı bertaraf etti.

Bu arada Hans Zimmer'in dinleyeni hemen yakalayan müziğinin ve John Seale'nin tertemiz görüntülerinin de filme çok büyük katkıları var. [1]

Finalde doğru Raymond'un kafasını hafifçe Charlie'ye dayadığı o müthiş sahne! Hoffman'ın o anda aklına gelen büyük bir katkı!

Charlie'nin babasıyla olan sorununu eski Amerikan arabasıyla simgeleştirmek basit ve biraz sıkı bir çıkış noktası olmuş...

ORJİNAL ADI Rain Man
YÖNETMEN Barry Levinson
OYUNCULAR Dustin Hoffman, Tom Cruise, Valeria Golino
YAPIM/SÜRE 1988 ABD, 127 dk.
GÖRÜNTÜ/SES 1.85:1, 5.1 DD
İngilizce (T.A.)
ŞİRKET Tigon (MGM)

Bugünden bakıldığında biraz 'demode' gelebilir ama yine de gönül telinizi titretebiliyor!

ZAMAN YOLCUSUNUN KARISI

ORJİNAL ADI The Time Traveler's Wife
YÖNETMEN Robert Schwentke
OYUNCULAR Eric Bana, Rachel McAdams,
Ron Livingston, Stephen Tobolowsky
YAPIM/SÜRE 2009 ABD, 103 dk.
GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD İngilizce ve
2.0 DD Türkçe
ŞİRKET Tiglon (Fida)

Aşkın zamana
dayanıklılığını
sınayan bir
ev kadını fantezisi.

POPÜLER KÜLTÜRE DAMGA VURAN İKİ SİNEMASAL VAKA, "HARRY POTTER" VE "Alacakaranlık" kadınların imgeleminin ürünleri. J.K. Rowling ve Stephenie Meyer aynı zamanda 'ev kadını' etiketiyle de anılıyorlar sıklıkla. Uzun süre çok satanlar listelerinde salınan "Zaman Yolcusunun Karısı" ise bir profesörün, Audrey Niffenegger'in kaleminden çıkma. Ellerin hamuruyla fantastik edebiyata bulaşmaları dışında üçünün de bir diğer ortak noktaları temel kadın hassasiyetlerini eserlerine yansıtmaları.

"Zaman Yolcusunun Karısı" ilginç çünkü filmin kahramanı basbayağı zaman yolcusu Henry DeTample. Eserin adındaki 'karı' Clare ise küçüklükten itibaren zamanına davetsiz konuk olan Henry'ye aşık. Film uzun dilimler halinde zamanda seksek oynayarak ikisinin tanışıp evliliğe uzanan ve nihayet Henry'nin laneti yüzünden de solucandeliliğine düşen aşklarına odaklanıyor.

Henry ne yazık ki Marty McFly kadar bahtı açık bir zaman yolcusu değil. Öyle afilli bir DeLorean'ı

yok; gideceği yere yayan gidiyor! Ayrıca doğuştan gelen bu 'lanet' tümüyle onun isteği dışında işliyor. Ne zaman nereye gideceği tümüyle Allah'a emanet. Gittiği zamana çırlıçıplak ayak basması dışında orada onu neyin beklediğini bilmemesi de cabası.

Eğri oturup doğru konuşalım, filmin ana karakterleri ciddi anlamda cazibe noksanlığından mustarip. Kadın, Clare, kocasının eve dönmesini bekleyen sıkıcı bir ev kadınından farksız. Film Henry'nin 'yolculukları' dışında ikisinin ilişkisinin odağına neredeyse hiçbir şey yerleştirmiyor. Tüm film bu çiftin ilişkisinin bu lanetin üstesinden gelip gelemeyeceğine dair upuzun bir teste dönüşüyor. Sanki fantastik bir film izlemiyoruz da, Cosmopolitan'da "Bir zaman yolcusunun karısı olabilir miydiniz?" konulu sonu gelmez bir testi yanıtlamaya çalışıyoruz. [\[1\]](#)

Eric Bana ve Rachel McAdams filmi izlenir kılan az sayıda unsurdan ikisi.

"Dövme"yle (Tattoo) tanınip takdir gören Alman yönetmen Robert Schwentke, cepten yemeye devam ediyor.

ŞEYTAN KARIŞMIŞ

ORJİNAL ADI Accidents Happen

YÖNETMEN Andrew Lancaster

OYUNCULAR Geena Davis, Harrison Gilbertson, Harry Cook, Joel Tobeck, Karl Beattie

YAPIM/SÜRE 2009 ABD, 88 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 1.78:1, 5.1 DD

İngilizce (T.A.)

ŞİRKET Tiglon (Bir Film)

Avustralyalı sinemacı,
filmiyle, klasik bir
işlevsiz aile öyküsü
sunuyor...

AVUSTRALYA'DA AVUSTRALYA FİNANSIYLA ÇEKİLMİŞ BİR FİLMDE, 80'li yılların başında klasik bir Amerikan banliyösünde geçen bir işlevsiz aile öyküsü izliyoruz. Nereden nereye! Bu tuhaf yapıım süreci, filmin odağının durmaksızın kayışını doğrudan açıklamaz elbette. Fakat film, finaliyle seyircide hasıl olan muğlak tatminsizlik duygusunu uyandırmaktan da geri durmuyor.

"Şeytan Karışmış" kara mizahla bezeli, acı bir gülümsemeyi andıran bir büyüme çağı hikayesi anlatıyor. Bir kardeşini öldüren, bir kardeşini de katatonik halde bakıma muhtaç bırakan araba kazasının üzerine büyümeye çalışan Billy Conway'in hikayesinde, her ergenlik çağı öyküsüne benzer çırpınışlar ve sorgulamalar var.

Yönetmen Andrew Lancaster, küfürbaz annenin (Geena Davis'i özleyenler için ideal bir kucaklaşma performansı) yaşadığı talihsizliğin acısını çocuklarından çıkarmasını özellikle vurguluyor. Çocukları sindiren bu pasif agresif tutum, Billy'de ve kardeşlerinde nükseden

ergenlik psikozlarını tetikleyen başlıca unsur.

Filmin içeriği çok yeni değil. Aksi gibi stili de yeni sayılmaz. Her sene en az birkaç örneğini gördüğümüz, kara mizahla bezeli, tuhaf ama ne hikmetse sevimli işlevsiz aile filmlerinden biri daha söz konusu. Bu filmlerin olmazsa olmazları da yerli yerinde. Masalsı üst ses, Amerikan banliyösünün dış kabuğundaki yalandan sterillik, baskılı cinsel enerji, yaşanan şiirsel rastlantılar ve tutunamayan bezgin karakterler sıralarını bir bir savıyor.

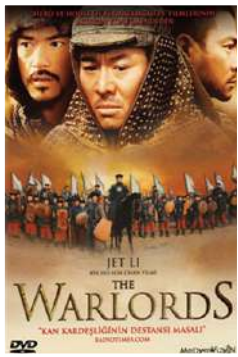
Fakat Andrew Lancaster'ın çabası ne Wes Anderson'ın "Tenenbaum Ailesi" gibi inovatif, ne "Donnie Darko" gibi içrek bir tür parodisi, ne de geçen yılın hiti "Aşkın 500 Günü" gibi kitleye oynayan bir yapısı var. İki arada bir deredellekle, ancak festival seyircisinin dikkatini çeken eserler külliyatındaki yerini alıyor. [2](#)

Yönetmen yetenekli bir sinemacı aslında. Araba kazası sahnesi, yaratıcı rejî kabiliyetinin sinyallerini veriyor.

Billy'nin arkadaşı Doug'u oynayan genç aktör Sebastian Gregory oyunculuk sevdasından tez zamanda vazgeçse iyi.

SAVAŞ KRALLARI

ORJİNAL Tau Ming Chong
YÖNETMEN Peter (Ho-Sun) Chan

OYUNCULAR Jet Li, Andy Lau,

Takeshi Kaneshiro

YAPIM/SÜRE 2007 Çin-Hong Kong,
108 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD

Çince ve Türkçe

ŞİRKET As Sanat (Medyavizyon)

19. yüzyıl ortalarında,
Çin'in isyan yıllarında
geçen sıra dışı bir
'sıkı dostlar' öyküsü.

TOPUN TÜFEĞİN İCAT OLUNUP SAVAŞ MEYDANLARINDA KULLANILDIĞI AMA mertliğinde bozulmadığı bir dönemde geçip Çin tarihinin karmaşa dolu kıvrımlarına dalan "Savaş Kralları" (İngilizce adı olan "Warlords" olarak da biliniyor), askerlik, liderlik, dostluk, ihanet, onur ve aşk üzerine ilginç, dolu dolu mesajlar ileten, seyir zevki yüksek bir film. Nedenleri ve sonuçları itibarıyla Çin tarihinde derin iz bırakan meşhur Taiping İsyanı'na odaklanan, olay örgüsü bakımından ister istemez biraz kafa karıştırıcı, örneğin kimin isyancı kimin merkezci olduğu konusunda zorlanabileceğiniz, öte yandan da ekranda 'yiğitçe dövüş' sahneleri görmeyi sevenleri fazlasıyla tatmin edecek bir yapım var karşımızda. Genellikle Hong Kong merkezli projelere imza atıp, 2005'te "Belki Aşk" (Perhaps Love) ile ana kıtadaki hayran sayısını artıran Tayland doğumlu Çinli yönetmen Peter Ho-Sun Chan, yerel bazda olsa da hatırı sayılır ödüllere değer görülen filminde, savaş hilelerine, entrikalara, saf değiştirmelere, hunharca

ölümlere bolca yer vermiş doğal olarak.

1861'de başlayıp, bütün askerleri öldürülmüş bir komutanın, haydut çetesinin yatağı yoksul dağ köyündeki rehabilitasyon sürecinden sonra, aşkla da zırhlanmış olarak tekrar kılıç kuşanmasını, haydutların diğer iki lideriyle kan kardeşi olarak isyancıların üzerine yürümesini, Suzhou'ya, Nanjing'e doğru sefere çıkmasını anlatan "Savaş Kralları", yaklaşık 10 yıllık zaman dilimine yayılıyor. Jet Li'nin "Kahraman" ayarında dört dörtlük performans sergilediği, Andy Lau ve Takeshi Kaneshiro'nun da ona mükemmelen ayak uydurduğu, binlerce figüranın kullanımıyla nefes kesici hale gelen panoramik savaş sahnelerine 'doyamayacağınız' filmi araya mesafe koymadan en az iki kez izlemenizde yarar bulunduğunu da peşinen söylemiş olayım. [A](#)

Esir alınan dört bin askerin 'gözyaşları içinde' katledilmesi, unutulacak cinsten değil.

Taiping İsyanı'nda Batılılar da önemli rol oynarken, filmde nedense hiç değinilmemiş.

CENNETİMDEN BAKARKEN

ORİJİNAL ADI The Lovely Bones
YÖNETMEN Peter Jackson
YAPIM/SÜRE 2009 ABD-İng.-Yeni Zelanda, 129 dk.
GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD İngilizce ve Türkçe
ŞİRKET Tiglon (Paramount)

PETER JACKSON'IN FANTASTİKLE 'farklı' bir ilişki kurduğu "Cennetimden Bakarken", bir edebiyat uyarlaması olmasının getirdiği sağlam bir metin duygusuyla dikkat çekiyor öncelikle. Ölümün arkasında bıraktıklarından ziyade 'ölümün kendisi'nin peşine düştüğü polisiye bir entrikanın 'çift taraflı' görüntüsünü öne çıkarıyor Jackson filminde.

'Kayıp' (öldürülmüş) bir kızın, katilinin bulunmasından önce terk edemediği dünyasının 'kaos'la açıklanabilecek resmini izliyoruz burada. Katil ve kurban arasındaki ilişkinin ölümden sonra da bitmeyen yapısı, filmin temelini oluşturuyor ve 'rahatsız edicilik' boyutu tartışılmaz atmosferi körükleyen unsur oluyor. Usulca şekillenen 'uhrevi savaş', belki 'net' bir çözüme kavuşmuyor ama darmadağın olan hayatların yaşadığı kabusu derinden hissettiriyor.

Peter Jackson'ın, Guillermo del Toro başyapıtı "Pan'in Labirenti"ndekine (El Laberinto Del Fauno) benzer 'sert ama masalsı' bir atmosfer yaratmayı denediği "Cennetimden Bakarken", bunu sınırlı bir oranda başarıyor denebilir, kimi gedikler veriyor olsa da... **Murat Özer**

👉 Saoirse Ronan, "Kefaret"tekine (Atonement) benzer bir başarıyı yakalıyor buradaki performansıyla.

👉 Ölen kızın baktığı 'cenneti', hikayenin ritmini zedeleyen yavanlıkta anlar barındırıyor.

UZAKLARA GİDELİM

ORİJİNAL ADI Away We Go
YÖNETMEN Sam Mendes
YAPIM/SÜRE 2009 ABD, 93 dk.
GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD İng. ve 2.0 DD Türkçe
ŞİRKET As Sanat (Focus)

UZAKLARA GİDELİM" TARTIŞMASIZ, SAM Mendes'in en 'küçük' filmi. Yapıtın küçüklüğü, sözlerini alçak perdeden, sükunet içinde söyleyişinde. Filmlerini hep haşmetli öyküler üzerine kuran yönetmen Mendes, büyüyenek değil küçülerek risk alıyor.

İlk risk, bir yol filmine girişmekte. Kafası karışık çiftin, Amerika'nın bir ucundan öbür ucuna, dönmek istedikleri ailenin prototipini arayışları (ve her çiftte araz buluşları) başladığı yerde biten bir seyahatin çatısını teşkil ediyor. İkinci risk, komedisi az bu sıcak filmin başrolüne iki komedyeni yerleştirmek. Oyuncu yönetiminde yaşayan sayılı ustalardan biri olan Mendes, iki başrol oyuncusundan harika bir drama çifti yaratıyor.

Yapıt, uzayan evliliklerin verdiği noktalara, beraber yaşamaya, çocuk yetiştirmenin alengirli yapısına, aidiyet hissinin kökenine, hüznün ve umudun iç içeliğine, giderek delirmekte olan bir ülkede akıl sağlığını korumanın ne büyük güç gerektirdiğine ve 'gerçek yolculuğun geri dönüş olduğuna' değiniyor. Bir başyapıtı dönüşmüyor bittiğinde. Fakat seyirciyi, üzerinde düşünecek küçük soru kırıntılarıyla baş başa bırakmayı başarıyor. **Kemal Ekin Aysel**

👉 Maggie Gyllenhaal'ın grotesk neo hippie anne karakteri filme girdiği andan itibaren bol bol sahne alıyor.

👉 Film, kendini çok ciddiye alıyor. Bu kasıntı durumunu yönetmenin egosuna bağlamak mümkün.

BÜŞRA

YÖNETMEN Alper Çağlar
YAPIM/SÜRE 2010 Türkiye, 116 dk.
GÖRÜNTÜ/SES 1.85:1, 5.1 DD Türkçe
ŞİRKET Kanal D Home Video (aKare)

BAHADIR BOYSAL'IN ÇİZGİLERİ Baracılığıyla tanıdığımız 'muhafazakar' kahraman Büşra'nın hem kendi cemaatiyle hem de 'ilerici' takımla olan mücadelesine odaklanan bu film, karakterin özelliklerini belli oranda da olsa 'doğru' yansıtmayı başarıyor denebilir. Ancak hikayenin aşka meyleden yapısı, her iki 'taraf'tan sızan 'sakil' hoşgörü mekanizmasıyla epeyce zedeleniyor.

Bu türden bir yapının 'hesaplı' görüntüsü, "Büşra"yı da inandırıcılık problemleriyle baş başa bırakıyor. Günümüz Türkiye'sinin 'temel' sorunlarından biri olan 'kutuplaşma'yı malzeme yapan film, bunu kırarak bir çözüm öneriyor mu, işte o kuşku. Çünkü önermiş gibi görüldüğü çözümün 'rasyonel' bir tarafı yok, tümüyle 'romantik' bir heves gibi görünüyor hissettirilen şey. Bu duruma her iki 'taraf' da inanmamış olmalı ki, filmnin seyirci sayısı 30 bin gibi bir rakamda durdu.

Öte yandan sinema dili açısından çok da sorunlu bir film değil "Büşra". Alper Çağlar, ilk yönetmenlik çalışmasında hikayeyi fazlaca dağıtmadan yürütmeyi başarıyor. Yapımın plastik özellikleri de vasatın üzerinde, ki Ulaş Zeybek'in görüntüleri bu durumu destekleyen en önemli unsur olarak öne çıkıyor. **Murat Özer**

👉 Tayanç Ayaydın, daha iyi projelerde harikalar yaratabileceğini burada da hissettiriyor.

👉 Filmin 'kulüp' sahneleri, sakilliğin zirve yaptığı anları da beraberinde getiriyor.

1 - Jack Goes Boating

Philip Seymour Hoffman, aktörlüğün abecesini bitirdiğini düşünmüş olmalı, şimdi de yönetmenliğe adım atıyor. "Jack Goes Boating" adını verdiği ilk çalışmasında kendisi de oynuyor, yanına da "Kızımı Kurtarın"ın (Gone Baby Gone) Amy Ryan'ını almış. Bizde girer mi bilinmez ama Amerikan sinemalarına 17 Eylül'de düşmeyi planlıyor bu film.

2 - Genç Savaşçılar (Young Warriors)

'Kirlî zevk'imizin en belirgin yansımalarından biri bu film. 1980'lerin tipik 'çöp' özelliklerini bünyesinde toplayan yapım, kız kardeşi bir çete tarafından tecavüz edilip öldürülen 'temiz' bir gencin intikam arayışını resmediyor. Bulup da izleyebilirsiniz, 'garip' bir çekiciliği olduğunu fark edeceksiniz! (Ya da bize öyle geliyor!)

3 - Ray Harryhausen

Günümüzde tavan yapan 'özel efekt' sektörünün yaratıcılıkta sınır tanımayan büyük ustası, "Altın Postlu Cengâver" (Jason And The Argonauts) ve "Sinbad Harikalar Diyarında" (The 7th Voyage Of Sinbad) gibi birçok yapımda sergilemişti yeteneğini, kitleleri de kendine hayran bırakmıştı. Bugünlerde Londra Film Müzesi'nde 90 yaşındaki ustanın da açılışına katıldığı bir sergi var; Ray Harryhausen'ın özgün maketleri ve çizimlerinden oluşuyor bu sergi. Yolunuz düşerse kaçırmayın!

4 - Susan George

Sam Peckinpah başyapıtı "Köpekler"deki (Straw Dogs) 'cuk oturan' rolü dışında kayda değer pek çalışması olmasa da

gönüllerde yer etmeyi başarmış bir isim Susan George. Daha çok birlikte takıldığı erkeklerle adı anılan aktrisin portföyüne Prens Charles bile girmiş!

5 - Tutku Suçları (Crimes Of Passion)

Hitchcock'un "Sapık"ının (Psycho) Norman Bates'i Anthony Perkins'in Ken Russell yönetiminde gene 'hastalıklı' bir karakteri canlandığı "Tutku Suçları", Kathleen Turner'ın da Kathleen Turner olduğu 1980'lerden gelen tam bir LEKELİ ADAM filmi.

www.sinemamuzik.com

'bir tıkla gerçek habere ulaş'

Ücretsiz Film Müzik Arama: <http://www.hansey.org>

“'Sapık'ı izlerken insanların nutkunun tutulacağı söyleniyor. Neyse ki adamlarımdan bazıları eşlerini zaten bazı gösterimlere götürmüştü. Kadınlar titreyerek çıkmışlar ama yine de filmde coşkuyla bahsediyorlarmış.”

Alfred Hitchcock